

DEBRECZENI FÜGGETLEN UJSÁG

ELŐFIZETÉSI ÁRA:

Egész évre K 300.— | Negyed évre K 75.—
Fél évre K 150.— | Egy óra K 25.—

POLITIKAI NAPILAP

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
DEBRECZEN, PIAC-UTCA 48.
TELEFONSZÁM: Kiadóhivatal és nyomda 18
Szerkesztőség — — — 10-20

Teleky Pál gróf a politikai helyzetről

A miniszterelnök szegedi beszámolója

Vasárnap délelőtt érkezett meg Teleky Pál gróf miniszterelnök Szegedre, hogy elmondja beszámolóját. Kíséretében voltak: Vass József miniszter, Karafíth Jenő, Patacsy Dénes, Gömbös Gyula stb. képviselők, Eckhard Tibor dr. sajtófőnök, stb. A pályaudvaron küldöttségek fogadták a miniszterelnököt és kíséretét, akiket Aigner Károly dr. főispán és Somogyi Szilveszter dr. polgármester üdvözölték.

Beszámolóját a miniszterelnök a Belvárosi mozgószínházban mondta el, rendkívül nagy közönség előtt. Kelemen Béla dr. megnyitóját a miniszterelnök emelkedett szólásra; hosszas éljenzés és zugó taps köszöntötte.

A béke aláírása

Beszéde elején külügyi kérdésekkel foglalkozott. Az egész idő alatt, — mondta a miniszterelnök — amikor a békeszerződést előkészítettem, tudtam már, hogy kész helyzetet fogunk találni, amely argumentumokkal nem dönthető meg, amely tisztán az erő kérdéseit veszi számításba és a szerint ítéli. Mégis el kellett végeznünk e munkát. A békeokmányt alá kellett írnom. Két ok volt erre előttem. A legfőbb ok az, hogy a háborút elvesztettük, nemcsak letettük fegyvereinket, de tovább mentünk, mint-hogy a háborút elvesztettük, mert mi még annak idején gazemberektől félrevezetve, fegyvereinket el is dobtuk. Ennek következményeit le kellett vonni, a békeszerződést alá kellett írni. A másik momentum az, hogy bizonyos ígéretek voltak, melyek a kísérő levélben foglaltak. A békeszerződést úgy állították elénk, hogy azt vagy alá kellett írni, vagy vissza kellett utasítanunk, szóval: lenni vagy nem lenni, — alkudni nem lehetett. A kísérő levél, amely épen olyan kötelező okmány, mint maga a békeszerződés, tartalmazta az ígéretek a rutén autonómiára nézve és különösen érintett bennünket a határbizottságoknak kijelölésére helyezett nagyobb területű hatásköre. Ezen ígéretek azt jelentik, hogy a kiküldendő határbizottságok felhatalmazva lesznek előterjesztést tenni nagyobb változtatásokra ott, ahol a népszövetség rendelkezni fog.

A béke volt az első nagy csalódásunk, az ilyen ígéretek be nem tartása volna a második. Helyzetünket nyugodtan, racionálisan és észszerűen kell mérlegelnünk, ez a helyzettel való komoly számolás és munka fog segíteni minket és fogja helyzetünket megjavítani.

Ezután rámutatott a miniszterelnök arra, hogy Magyarország, még a jelen súlyos pillanatban is, a külügyi vonatkozásokban, ugyisintén a nemzetközi jog

tekintetében nem változott meg az álláspontja. (Tetszés és helyeslés.) Reálpolitikát kell üznünk, mintegy eszkomptálnunk kell a háború veszteségeit.

A pénzügyi helyzet

Itt rá kell térnem a pénzügyi kérdésre. Több mint kilenc milliárdos deficittel kell számolnunk, amelyet tulnyomó részben elkerülhetünk, ha pénzünk vásárlóképességét megerősítjük. A külföld támogatására ne nagyon számítsunk. Az állam pénzügyi helyzetünk javítása során súlyos áldozatokat fog kivánni polgáraitól, de gondolja meg mindenki, hogy legsúlyosabb áldozat mindenkire nézve, ha pénzünk rosszabbodik. A pénzügyminiszter nemsokára beterjeszti az egyszerű vagyonadóra vonatkozó törvényjavaslatot. Annak, hogy pénzünk külföldi árfolyama oly rossz, gazdasági indoka nincs, mert pénzünk vásárló ereje sokkal nagyobb, mint ahogy Zürichben jegyzik. Ausztriában a bankjegyforgalom kétszer annyi, mint nálunk és az osztrák korona mégis jobban áll. Ez nem gazdasági helyzetünkre, hanem politikai és gazdasági helyzetünkre azon vetületére vezethető vissza, amelyet különböző vetítőgépeken vetítettek, amelyek egyikét az ugynevezett magyar emigránsok Bécsben állították fel. (Közbekialtások: Nem magyarok! Alliance, Israelite.)

A béke ratifikációja

Ezután a francia kérdésre tért át a miniszterelnök. Kapcsolatban az államvasutak bérbeadásának kérdésével, hangsúlyozta, hogy nem lehet külpolitikai kérdéseket másképen, mint a bizalom alapján elintézni. Külpolitikát nem lehet nyilvánosan csinálni. Mint Damokles kardja lebeg fejtünk felett a ratifikálás kérdése. Ennek vannak előnyei és hátrányai. Hátrányai nem a ratifikálásnak, hanem a veszített háborúnak hátrányai és következményei. Előnyei pedig bizonyos szabadabb mozgás reményében rejlenek. E kérdéssel férfiasan szembe kell nézni és le kell bonyolítani. A ratifikálást semmi másnak nem tartom, mint azon tény elismerésének, hogy a háborút elvesztettük. A ratifikálás lezár egy korszakot, amelyben mi a legyőzöttek voltunk és megkezd egy új korszakot, amelyben ismét mint versenyzők, tárgyaló felek lépünk fel, amelyben versenyképességünket, tárgyalási súlyunkat mindenkor erőnk fogja megszabni. (Lelkes éljenzés és taps.) A ratifikálásnak azonban nem szabad azt jelentenie, hogy a nemzet elvesztette önbizalmát és gátja legyen annak, hogy a régi erős Magyarországot újból feltámaszthassuk. (Tetszés.)

Aminiszterelnöke után Magyar-

országnak a szomszédos államokkal való viszonyáról szólott.

Ausztriával élénk gazdasági összeköttetést akarunk fentartani, ez nekik is, nekünk is érdekünk. De nem akarunk semmi néven nevezendő politikai összeköttetést, vagy kapcsolatot. (Zugó éljenzés és taps.) Rennerék nem vették észre, hogy milyen ajándékot kaptak Nyugatmagyarországban. Olyan szomszédoknak köszönhetik, akiknek érdekük volt, hogy Magyarország és Ausztria közé eket verjenek. Hiszem és remélem, hogy e kérdés a két ország közti barátságos érintkezés közé nem fog éket verni és Ausztria népe meg fogja találni azon utat, amely a kérdés megoldásához vezet és amely a barátságot nem fogja örökké lehetetlenné tenni.

A másik három szomszéd helyzete más. Itt győztesek szövetségesei állnak szemben a legyőzöttekkel. Itt nekünk meg volt az igyekezetünk, hogy saját érdekünkben, de Európa érdekében is megteremtsük a gazdasági relációkat. Mi a legnagyobb előzenyességgel viseltetünk, de vannak olyan momentumok, melyek nehezé teszik helyzetünket. Meg kell érteni odaát és meg kell érteni Európában és az egész világon, hogy nagyon nehéz nyugodtan tárgyalni zöld asztalnál gazdasági kérdéseket akkor, amikor véreink nincsenek abban a helyzetben, hogy nyugodtan legyenek, amikor üldözötteknek vannak kitéve és amikor nemcsak folytonos politikai atrocitásokkal kell megküzdeni, hanem új kommunizmus felállításával. Utalok Bácskára, Baranyára, Szeged környékére. Történt politikai atrocitások a polgári közigazgatás átvételénél is. A fegyverszüneti szerződés katonai megszállásról szól, de az nem terjedhet ki a polgári lakosságra. Ugyancsak sérelmes a magyarság kiutasítása is Naponta érkeznek otthonukból kikergetett családok és az ántant nagyhatalmi nem képesek megakadályozni ezen atrocitásokat, noha látják a nagy igazságtalanságot.

A vagonlakók

E kérdéssel kapcsolatban a vagonlakók elhelyezéséről szólott a miniszterelnök. (Közbekialtások: A galiciákat kell kiutasítani!) Erről is szólok, válaszolt a miniszterelnök. Ezek kiutasítását elhatároztuk, a minisztertanácson keresztülment a rendelet, az intézkedések megtörténtek, de a rendőri statisztika szerint 40—50 ezerre tehető azoknak a száma, akikre kiutasítás vár, a menekülteket azonban csak akkor tudjuk elhelyezni, ha az újabb beözönlés megszűnik. Sokan jönnek azonban olyanok, akiknek nem feltétlenül szükséges, hogy idejőjenek, nagyon sokra fontosabb volna, ha megszállott területen maradnának. Egész gazdasági létük oda van kötve, vagyonuk is ott van. Legteljesebb mértékben együttérzek velük, hiszen magam is menekült vagyok, azonban aki

csak teheti, maradjon, mert hangsúlyozom, az állam jelenlegi helyzetében nem képes újabb és újabb tömegeket eltartani.

A zsidókérdés

Ezután a zsidókérdésre tért át a miniszterelnök.

A zsidókérdést helytelenül fogják fel mindkét részen. A megoldás módja tekintetében azonban megértésre van szükség, ami nyugodtabb állapotokra vezet. A zsidóknak meg kell érteniük, hogy itt egész természetes jelenséggel, egészen természetes antagonizmussal állnak szemben, mert bizonyos, hogy a kommunizmusban és talán még erősebben azokban a mozgalmakban, melyek a kommunizmust részben elősegítették, részben lehetővé tették, például a Galilei-kör, a szabadkőművesek munkájában jelentős részük volt. — A másik momentum a háború alatt való gyors meggazdagodás. En teljes objektivitással beismerem, hogy a zsidóság gyűjtötte a legnagyobb vagyont és azt bizonyos nagyobb kereskedelmi gyakorlattal és még nagyobb ügyességgel érte el. De bizonyos, hogy ezek a momentumok felkeltették a sokat szenvedett keresztény magyarság részben jogos elkeseredését, de felkeltették a magyarságban a régi hibák felismerését is. Beismerték azt a tényt, hogy le hagyták magukat szorítani a vezetéstől és bizonyos tunyagsággal a jogászok, a hivataloskodás felé hajoltak. Ennek az elkeseredésnek és ennek a felismerésnek következménye csak egy egységes reakció lehetett.

Szükséges helyreállítani azt a folyamatot, mely a magyarság felülkerekedését van hivatva előmozdítani és ennek helyreállítása a mi programunk. Elérhetjük ezt a keresztény polgári szervezetek megteremtésével és erősítésével. Ezt célozza a numerus clausus is.

Azonban a középosztály visszaállítására és a faji génusz eredetiségének megővése sokkal szentebb cél, semhogy gyűlölettel szabadna kezelni. Vannak magyar zsidók elég nagy számban, akik hazafiasan dolgoznak, voltak olyanok, akik a forradalom és a kommunizmus alatt is megállták helyüket. Sohasem szabad általánosítani és a magyar zsidóságnak vannak igen értékes elemei különösen gazdasági téren és amikor a betolakodókat sújtjuk, nem szabad általánosságban mindenkit sújtani, mert az kereskedelmi életünknek is ártana. Hónapok alatt nem lehet gazdasági problémákat megoldani, sem pedig erőszakos eszközökkel.

A munkás-kérdés

Kifejtette ezután, hogy úgy a szociáldemokrata, mint a keresztény munkások képviselőivel értekezést folytatott. A tárgyalásokból leszűrődött véleménye, hogy elérkezett a pillanat, hogy ezt a kérdést gyökeresen meg lehessen oldani. A munkás-szakszervezetek

visszaállításának barátja, de olyan formán, hogy nem engedheti meg azt, hogy a munkásság gazdasági tömörülését egyesek politikai pártjának használják ki. Barátja annak, hogy a munkásság autonóm módon intézhesse saját ügyeit, de minden betolakodott kizárásával.

A királykérdésről

szólt ezután a miniszterelnök. Azt mondják, hogy az országban nem lesz addig jogrend, amíg koronás király nincs. Magyarország monarchikus állam, Magyarország királya lesz, annak a királynak a tekintélyét ne csorbítsuk előre korieskedésekkel. (Ugy van! Hosszantartó zajos taps és éljenzés). Nekünk a királykérdést nem szabad úgy könnyelműen belevetnünk a dolgokba azért, mert így más kérdést sem fogunk komolyan megoldani egyszerűen korteskedéssel.

A belső rend helyreállott és a kormánynak meg is van az ereje és képessége, hogy ezt megóvja és a békés polgárok jogbiztonságát biztosítsa. Az alkotmány revíziójának kérdésében fontos a parlamenti revízió, elsősorban a választói jog végleges formájának a megállapítása. Itt felmerül egy kérdés, egyebektől eltekintve, ami azt hiszem, az ország tulnyomó többségének a véleménye, hogy a magyar király csak magyar király lehet. (Éljenzés és taps).

Ezekre a kérdésekre akartam rámutatni, melyeknek komoly elintézése szükséges, mielőtt a korteskedéseknek és puccsoknak a nemzet jövőjére nézve eminens fontosságu kérdését meg merjük fogni, mert a kérdés fészegetése az ország érdekeivel is ellenkezik, ellenkezik annak a királyi tekintélynek az érdekeivel is, aki Magyarország trónján fog ülni és ellenkezik a kormányzó tekintélyével is. A kormányzó személyét is agitációba hozzák, mert akadtak felelőtlen elemek, akik a kormányzónak, a mai államfőnek fenékolt személyét is merték kombinációjukba és agitációjukba belevonni. A kormány elhatározta, hogy ezt a kérdést nem engedi előtérbe tolni és minden energiájával azon lesz, hogy ezt végre is hajtsa.

A rémhírekről

A miniszterelnök végül igen energikusan szállott szembe a folyton felbukkanó rémhírekkel és alaptalanul koholt híresztelésekkel.

Minden héten azt olvasom — mondta — hogy három nap múlva ismét lebélyegzik a pénzt. A legnagyobb pánik keletkezik ilyenkor. Még tovább is megyek. Tele van a világ azzal, hogy Csehország ellen megyünk. Tudja az ördög, micsoda kardesörtető egyén találta ki. Szerteszét mindenütt uri emberek gyűjtogetnek sorozásra. Azután mindenféle puccstervekről beszélnek folytonosan. Minden két hétben felmerül a hír, hogy hazajön a király és akkor tudja Isten, mi lesz. Van azután hír ultimátumokról. — En mindezekről nem szoktam tudni, mert ezek valótlanok. Ha ilyen rémhírekkel jönnek önök közé, fogják meg az illetőt és dobják ki, mert svindler.

Szünni nem akaró éljenzés és taps követte a miniszterelnök beszédét, amely után Vass József dr. közlélmzési miniszter beszélt a közönséghez:

Kitűnő szabásu

férfi fehérműveket

készít
Herman Nándor és Tsa
fehérmű készítő, a Bika-val szemben.
Saját műhely az üzletben.

Svájc elismerte Magyarországot

A békeszerződés gazdasági intézkedései

Budapest, október 11. A Magyar Távirati Iroda jelenté Bernből: A szövetségi kormány elhatározta, hogy Magyarországot hivatalosan elismeri és felveszi vele a diplomáciai összeköttetést.

Budapest, október 11. Mint a vezető politikuskok nyilatkozataiból kiténik, a magyar kormány elhatározta a trianoni béke ratifikációját. Ezzel összefüggésben a felszámoló hivatalban ma délután fontos tanácskozás lesz, a békeszerződés gazdasági intézkedéseinek végrehajtásáról. Kállay

Tibor államtitkár elnökle alatt. Az ülésen jelentést tesznek a románok által okozott óriási károk nagyságáról, melyet tudvalevően külön e célra delegált bizottság állapított meg.

Nem adják bérbe a Máv-ot

Budapest, okt. 11. Mint az Esté beavatott forrásból közli, a magyar államvasutak bérbeadásának ügye végleg kutba esett. A máv. bérbeadásáról többé nem lehet komolyan beszélni.

Friedrich és az Ebredők

Megzavart pártgyűlés

Budapest, október 11. Vasárnap délután a Friedrich-párt XIII. választókerületi pártszervezete értekezletet hívott össze a Wenckheim palotába, melynek főtárgya az Ebredő Magyarok Egyesületének vezetősége elleni állásfoglalás lett volna. A Friedrich-párt ugyanis hosszabb idő óta elégedetlen az Ebredő Magyarok Egyesületének vezetőségével és az elégedetlenséget fokozta az, hogy az ebredők egyre nagyobb tért adnak a vezetésben Haller István kultuszminiszternek. Ez az elégedetlenség okozta a felébredt magyarok pártjának megalakulását.

A tegnapi ülést Weiss Konrád képviselő nyitotta meg. Dinics Vidor képviselő szólalt fel és támadta Haller minisztert s az ebredők vezetőségét. Beszéde közben belépett a terembe Herkely Tibor vezetésével az ebredők egy csoportja, mire nagy vihar keletkezett. Végre megjelent Friedrich István képviselő és lecsendesítette a gyűlést. Friedrich beszédét meglehetősen nyugodtan végighallgatták, azután ugy Friedrich, mint az ebredők csoportja eltávozott. A pártszervezet most már zavartalaoul befejezte a gyűlést.

DOLLÁRT
és más idegen pénzeket legmagasabb napi áron vált be
GÓTSCH SÁNDOR
bankiródjaja DEBRECZEN,
Piac-u 38. I. em. Főposta mellett.

A budapesti tőzsde

Budapest, okt. 11.

— A budapesti tőzsde. Értékpapírok árfolyamai: Magyar hitel 1705—30, Osztrák hitel 980—90, Jelzálogbank 495, Leszámitoló 807—30, Hazai bank 690—710, Agrárbank 1060, Magyar-olasz 512—495, Pesti hazai 22.300—700, Borsod-misk. 2500—20, Concordia 2260, Gizella 1830, Viktória 5300, Salgó 6975—7000, Ganz-Danubius 18.000—17.500, Ganz vill. 3630—540, Rima 3650—840, Brassói 4400—360, Hazai faterm. 6000—6125, Nasic 14.200—100, Orsz. fa 2300—265, Danica 6100—5900, Cukor 14.800—900, Lámpa 2670, Östermelő 970—95, Gummi 3150—275, Telefon 1980—2000, Közúti 1550—40, Déli vasút 1790—900, Levante 4700, Allamvasút 4630—700, Trust 1830—790.

Valuta-árfolyamok: Napoleon 1020—13, Font 1230—40, Dollár 356—361, Francia frank 23:50—24:50, Márka 5:43—5:47, Lira 14:15—14:30, Romanov 365—360, Lei 6:65—6:70, Sokol 4:49—4:53, Svájci frank 54—55, Kor. dinár 10:90—11:15, Frank-dinár 1100—1160, Léva 5:80—5:60, Bécs 100—101, Lengyel marka 1:85—1:98.

DOLLÁR
RANKAI
KEMYÉRFIAC

HIREK.

Hiszek egy Istenben,
Hiszek egy Hazában,
Hiszek egy isteni örök igazságban,
Hiszek Magyarország feltámadásában.

— Vilna a lengyeleké. Varsó, október 11. A Lengyel Távirati Ügynökség jelenti: Zelikovszky tábornok csapatai megszállták Vilna városát.

— Márk Endre hivatalban. Márk Endre udvari tanácsos polgármester, aki súlyos betegségéből immár teljesen felépült, ma reggel újra elfoglalta hivatalát s a mai tanácsülésen már ő elnökölt. A polgármestert felgyógyulása alkalmából a tanács tagjai szeretettel üdvözölték.

— A tisztviselők gyermekeinek zeneiskolai tandíjmentessége. A városi tanács kimondta, hogy a tanárok, tanítók és városi tisztviselők gyermekei a feltandíjmentesek közé soroztassanak.

— A sárospataki választás. Sárospatakon hétfőn este ér véget a nemzetgyűlési képviselőválasztás. Vasárnap este Windischgraetz Lajos herceg pártonkívüli 240 szónyi abszolút többséggel vezetett Molnár János kormánypárti és Szakács Andor Friedrich-párti jelölttel szemben. Windischgraetz megválasztását bizonyosra veszik.

— Három millió csomag dohány a gazdáknak. Budapesti tudósítónk jelenti: Az Omge kérésére a pénzügyminiszter az őszi munkálatok küszöbén újabb 3 millió csomag dohányt bocsátott a gazdatársadalom rendelkezésére. A dohányt a vármegyei gazdasági egyesületek útján osztják szét.

— Fehérnemű lopások. Szabó Józsefné Simonffy-utca 2. szám alatt házimesternétől, aki fehérneműmosással foglalkozik, 80.000 korona értékű fehérneműt loptak el. A tolvajok a szárító padlást feszítették fel s az ott kitérgetett fehérneműket szedték össze. — Nagy Samu trafikos Hungária kávéház felett lévő lakásának padlásáról ismeretlen tettesek nagy értékű fehérneműket loptak el. A kár 60.000 korona.

— Hirschfeld Magnus el. Bécsből táviratozzák: A N. W. Tgbl. müncheni távirata szerint a Hirschfeld Magnus orvosprofesszor haláláról elterjedt hír valótlan. Hirschfeldet október 6-án ismét elbocsátották a kórházból.

— Esküvő. Markovits Zsigmond Békéscsaba, Schwartz Fülöp és neje Debrecen ezuton hívják meg rokonait, jóbarátait, üzletfeleiket és ismerőseiket gyermekeik, Margit és Ernő f. évi október hó 13-án Békéscsában, Prónay-u. 6. sz. a tartandó esküvőjére. (Minden külön értesítés helyett.)

— A Páris-nantesi expresszvonat katasztrófája. Párisból táviratozzák: A páris-nantesi expresszvonat szombaton este Maison la Fillettől hat kilométernyire beleütközött egy tehervonatba. A katasztrófának eddig 38 halottja és mintegy 50 sebesültje van. Millerand köztársasági elnök tegnap reggel a szerencsétlenség színhelyére utazott.

— Tisztviselők és munkások kertvárosa. A tisztviselők és munkások látogatott gyűlést tartottak vasárnap délelőtt Hubert Ottó főispán elnökle alatt a vármegyháza dísztermében, hogy a Tisztviselő- és munkáskertváros építő szövetkezet megalakításának ügyét megbeszéljék. Borsos József városi fb. főmérnök és Bernolák Nándor egyetemi tanár, nemzetgyűlési képviselő ismertető beszédei után a gyűlés elfogadta a szövetkezet létesítésére vonatkozó javaslatot. A szövetkezetbe október 23-ig lehet jelentkezni a kibocsátandó gyűjtőiveken. Egy-egy részvény ára 200 korona. A részvények árát az Alföldi Takarékpénztárnál, a Debreceni Első Takarékpénztárnál, a Gazdasági Takarékpénztárnál és a Népszövetségi Hitelszövetkezetnél lehet befizetni. Az alapszabályok kidolgozására Kölcsei Sándor dr., Nagy István dr., Holló István, Ary Lajos, Veverán György dr., Daróczy János és Borsos József tagokból álló bizottság küldetett ki. Az alakuló közgyűlés október 24-én lesz a vármegyház dísztermében.

— 1000 korona a katonazenealap javára. Szilágyi Ferencz ur Vesselényi-tér, 7. sz.) 1000 koronát adományozott a katonazenealap javára. E nagylelkű kegyes adományt hálás köszönettel ezuton nyugtazza Nöth Antal karnagy.

— Üzleti könyvek minden nagyságban és kivitelben kaphatók. Hegedűs és Sándor irodalmi és nyomdai r.-t. papírnagykereskedésében. Nyomatványok a legizlesebb kivitelben 24 óra alatt készülnek. Telefon 54.

— Gazdaközönség figyelmébe. Közlélmzési miniszter ur rendelete folytán felhívjuk a termelőket, hogy a 4787/M. E. sz. rendelet alapján a rájuk kivetett adóagabona mennyiségeket most már sürgösen szállítsák be, mert a 6923/1920. számú kormányrendelet értelmében az október hó 15-ig be nem szállított adóagabona után a beszállítást elmulasztó terhére kártérítési összeg lesz kiszabva és az illető termelő ezen felül kihágási eljárásnak is teszi ki magát. Debrecen, 1920 október hó 11. Közlélmzési ügyosztály.

— Meghíusult betörés. Vasárnap este fél 10 óra körül, a Fűszerkereskedelmi Rt. Piac-utca 41. sz. alatti üzleti helyiségeibe ismeretlen tettesek be akartak törni, de miután a cég már régebben elővigyázatos-ságból az ajtókat Földes Sándor helybeli cég által riasztó készülékkel szereltette, fel amikor a betörők feszegetni kezdték az ajtókat, a riasztó készülék automatikusan működésbe jött és a jelzőharangok olyan hatalmas lármát csaptak, hogy pillanatok alatt egész tömeg és rendőr termett a helyszínen. Természetesen a betörés nem sikerült és így ez a leleményes készülék igen nagy kártól mentette meg a Fűszerkereskedelmi Rt-t. A tettesek elmenekültek. A rendőrség erélyes nyomozást indított kérekerítésükre.

200.000-nél több menekültről kell gondoskodni. Minden fillér áldás. Vegyetek menekült-bélyeget!

**Csonka Magyarország —
nem ország,
Egész Magyarország —
mennyország!**

— A katonazenekar hangversenye. Ma este 8 órai kezdettel a Bika-kávéházban a válogatott műsorral hangversenyt tart a katonazenekar. — A jövedelem a zenealapra fordítottak.

— Margit-fürdő állandóan és egész nap nyitva, reggel 8-tól délután 5 óráig, vasárnap 7 óráig.

Dynamó gépeket, kapcsoló táblát, villanyműszereket, mozgásház berendezéseket eladók, veszek, vagy cserélek. Földvári Debreczeni I. Elektrotechnikai gyár Széchenyi-u. 55. Telefon: 168.

— Koros Sándor újonnan átalakított uri és egyenruha divatüzlete, Piac-utca 69. Nagy raktár divatszövevényekben és az összes katonai felszerelésekben.

— Női felöltők és kosztümök, eredeti bécsi modellek, valamint leányka felöltők nagy mennyiségben érkeztek Frank Sándor céghez, Debrecen, Piac-utca 42.

— Cezarina! egy világhódító asszony című világhírű filmregény megjelent (ára 27.60) s kapható a Hegedűs és Sándor irodalmi rt.-nál Piac-u. 34.

— »Héza« előnyomda, kézimunka fehérnemű varroda Simonffy-utca 5. elvállalja fehérneműk javítását, kézimunkák eladását. Kolosné nyakendő-terme ugyanott.

— Könyvtárakat legmagasabb árban vásárol az Alföldi Antiquarium, Piac-u. 18., Tisza-palota.

— Alakította kalapjait Szell és Kósánál, Piac-u. 63., ahol a legújabb divat szerint gyorsan és pontosan elkészül.

— A fölemelt illetek, törvénykezési, közgazdasági és egyéb illetek. Az új bélyegilletéki fokozatok összeállította: Dr. Pongrácz Jenő. Kapható: Hegedűs és Sándor r.t. könyvkereskedésben.

Gyermekruhácskák
készítését egy raktáron levő, valamint hozott anyagból is igen olcsón vállal
Dr. HEGEDŰSNÉ

GYERMEKDIVATHÁZA
Simonffy-utca 2., hogy a legszebb őszi újdonságok megérkeztek, mindenféle gyermek ruházati cikkeket, m. gyönyörű fiú és leány svetteket, kitűnő harisnyák, keztyűk, cipők, jambók, főkötők, gyönyörű bébék holmik, bébék paplanok, bébék cipők, egy ujjas keztyűk, gummi és tetra pelenkák, ingek, réklík, flanel, meleg fejkötők, pólyakötők, olcsó hajszallagok, kalapszallagok szép színekben.

Női és leány felöltöket, szormearut
legolcsóbb árban ajánl
Rozsa Áruháza

VELOUR ÉS BÁRSONY MODELL KALAPOK
érkeztek.
SCHIMMER MÓRNÉ
Piac-utca 2. szám.
Alakítások gyorsan, izlésesen eszközöztetnek.

SZINHÁZ.

A Vígsház megnyitója

A színházat zsúfolásig megtöltő, előkelő közönség lelkes hangulata a legjobb bizonyíték, milyen kulturális közszükségletet elégít ki Debreczenben egy nívós, komoly, már tudnivaló tendenciában komoly kabaré. A nagyváros idegenembereinek könyvnyű és mégis kiadós szórakozás, abszolút szórakozás kell. — ez a kabaré, a szegény városi embernek olcsó szórakozás kell — ez is a kabaré. Márffy Károly dr. vállalkozása ugylátszik tartós életű lesz.

A nívós, erősen hazafias prólogot, Vályi Nagy Géza versét, Berki Kátó mondta el szépen, stílusosan. Egy pár kis láttat, egy kis komédia,

magánszámok tették változatossá a hosszú és nem mindig mulattató műsort. Kevesebb számmal is megelégednénk, de azok legalább is olyanok legyenek, mint a szerencsés kézzel választottak „Kegyelmes uram” Lipthay Imrénék ez a sikerült ötlete állandó derűtségben tartotta a publikumot. A két vezető szerep nagyon jó színész kezében volt Szemere Gyula és Kabók Győző kiforrott, rutinos színészek. Kovács Lilly sem új név, fővárosi szerepléséből ismerjük, ügyes, rutinos, temperamentumos színész, a sikamlós szonok hivatott interpretálója. Úgyesen táncol és nagy játékkészséget árult el Jávor Antal. Kellemes hangon, értelmesen és sok érzéssel énekelte el hangulatos szamait Iványos Miklós. A többi epizódszereplő többé-kevésbé gyenge volt.

A közönség igazi forró kabaré hangulatban mulatta át az estét és hálás készséggel rengeteget tapsolt egy kis ismélésért, ami azonban a műsor túlszűfolttsága miatt lehetetlen volt.

A színházi irodák jelentése

A Csokonai-színházban ma kedden »az Otthon«, Sudermann nagyhatású drámája kerül színre B) bérletben. A régen nem látott kitűnő darabot az új szereposztás és az új kiállítás különösen érdekessé teszik.

A Vígsházban az első műsor olyan szenzációsan nagy sikert aratott, hogy az igazgatóság a mai keddi előadásra is azt tűzte ki, Kovács Lilly, Berki Kátó, Anday Ella, Szemere Gyula és Kabók Győző felléptével.

Aranypille, amerikai kalandortörténet az Apollóban. Pearl White a szép színésznőt parádés szerepben látjuk ezen a filmen. Előadások 6 és 8 órakor. Jegyelvétel.

Cezarina, a világ urnöje. A leg-hatalmasabb kalandor-dramát mutatja be az Uránia. Budapesten is ma van a Royal-Apollóban ennek a nagyszabású filmnek a bemutatója. Mia May a főszerepben kitűnő alakítást nyújt. Érdekfeszítő, izgalmas mese, a legjobb színészek kitűnő játéka és a pazar kiállítás olyan filmet produkálnak, amilyen még nem volt bemutatva. Az Uránia hetenként két részt mutat be, hogy csütörtökön már a folytatás kerül műsorra. Előadások 6 és 8 órakor. Jegyelvétel.

KEZTYŰK,

kötszerek, gummi harisnyák, nadrágtartók
legnagyobb választékban
Schön Sándornál
Piac-u. 11., Csapó-u. sarok.

TÖRVÉNYSZÉK.

§. A törvényszéki elnök tolvaja. Március közepén történt, hogy Kesserű Lajos dr. kuriai bíró, törvényszéki elnöktől a cselédje, Peknyó Ilona, mintegy négyezer korona értékű ruhanevet lopott el. A rendőrség letartóztatta a leányt s kiderítette, hogy szerelmi viszonya volt egy oláh csendőrrel, akitől egy arany fülbevalót is kapott. Lopás és orgazdaság büntette és leváltított megsejtésének vétségével terhelt, ma állott a törvényszék elé. A törvényszék két két évi börtönrre ítélte, amelyből vizsgálati fogságával hat hónapot kitöltöttek vett.

SPORT.

A vasárnapi mérkőzések
DTE-DNYSC 8:0 (2:0)

Hatalmas fölényrel győzött a kitűnő formában levő bajnoksapat a szívósan védekező nyomdászok ellen. A gólokat Tárkányi (3), Darvas Kaiser, Mákony, Barta és Feci lőték. Jó bíró volt Káldy (DMTK).

DEAC-DMTK 3:1 (2:0)

A DMTK nagyon megerzi Móra és Zeisler hiányát. Móraban az egész csapat irányítóját, Zeislerben pedig megbízható és sokszor bravuros kapuvédőt veszített el. Két gól tisztán a tartalék Szántó kapus rovására irandó. A DMTK a mezőnyben szebben és jobb technikával dolgozott, míg a DEAC hosszú, magas labdáit a gyors és rámenő csatárok ügyesen kihasználta. Bíró: Szegedi (DVSC).
KSE-NYVE. 1:0 (0:0). Bíró Nyul Dezső (MTK) Kisvárdai volt a jobbik csapat. A győztes gólt a második félidő 23-ik percében Berger lőtte.

Fajalmát

és többi faj gyömolcsót keres

Ullmann Salamon

Kereskedelmi Bészvénytaraság
fűszer és csemege osztálya

Piac-utca 69.

Vármegyházával szemben.

Lugkő

Szappan

Paprika

Rizs

Köles

Árpakása

és mindennemű fűszer és italárú
legolcsóbb bevásárlási forrása

Gyémánt Géza és Tsa

Piac-utca 58. szám.

Costümkelmék,

ruhasejlymek

nagy választékban.

Saját női szabóság!!!

FRIEDMANN IGNAC és FIA

női divat és confectioné áruház

Piac-utca 61., félémelet.

Bélyegzőgyár

és vésőintézet

PAULO I.

Telefon: 13-65.

Olcsó libahus

és aprótek, friss vágás orth.
kóser állandóan és szombat este is kapható

Schwartznál

Hatvan-utca 36. sz.

Aprótek kilója . . . . 40 kor.

Hirdetmény.

A Munkás-Otthon tulajdonát képező kuglizó faanyaga eladásra kerül. Felhivatnak mindazok, akik erre pályázni akarnak, hogy arajánlataikat október hó 15-éig adják be Császár Sándor gondnoknál. A kuglizó megtekinthető bármikor a Margitfürdő telepen.
Munkás-Otthon Bizottsága.

Mindenféle lakatos

szakmába vágó munkát elvállalok.

Új tüzhelyek

állandóan raktáron.

Fekete Lajos

lakatosmester

PIAC-UTCA 66.

Ajánlunk

viszonteladónak nagyban:

Svédgyufa .Soló

50 csigos ládákban csója 126-

Kristályszoða

eredeti zsákokban kgr. 20-

Rizs szóp fehér szemű kgr. 75-

Gyertya-parafin

kgr. 96-

GRÜNBERGER és GLÜCK

fűszer- és gyarmatarú nagykereskedők.

Modernül berendezett szücs műhelyemben

javítások és alakítások jutányos árban elfogadtatnak.

ADLER szücsmester
Széchenyi-utca 40.

Friss tojást

kisebb-nagyobb mennyiségben napi árban állandóan veszek. Vidéken bevásárlókat keresek.

Pollák Zsigmond

tojásnagykereskedő Debrecen, Miklós u. 13.

Gyártelepnek
vagy
parcellázásra

alkalmas 1730 □ öl három utcára nyíló nagy telek kisebb lakóházzal, Homokkert letelején közvetlenül a Máv. fővonalá és 3 mellékvágánya mellett eladó. Értekezhetni: Homokkert, Hid-utca 10. szám.

BENZIN

kapható

Pannonia Garageban

Piac-utca 42.

A Keresztény Patermelő Szövetkezet tagjai
tűzifára

rendelést eszközölhetnek állandóan úgy hasáb, mint aprított állapotban minden mennyiségben, előleg befizetéseket elfogadjak, új tagokat felveszek, a szállítást e hó 20-án kezdetét veszi.

Polyánszky Orest

tűzifa- és szénkereskedő, Piac-utca 58- Szoboszlai-ut 1., 181. Telefon 182.

HA PÉNZT AKAR
megtakarítani, készítesse ruháit

ROTH M.

uriszabónál, öltönyöket legjobban kivitelben tisztá gyapjú szövetből 3500 kor-tól már készit.
József kir. herceg-u. 3. Arany Bika borbáz.

Női, férfi és gyermek harisnyák,

zsebkendők, himzések, tejkendők, szallagok, gombok és szabókellékek, cernák legolcsóbb és legszolidabb bevásárlási forrása.
CSILLAG ADOLF rövidáru nagykereskedése,
Bádogos-utca 1.

Női és férfi kalapok
ujjalakítása 3 nap alatt
Piac-utca 9. sz.

Városi és állami tisztviselők
előnyárban részesülnek.

**Brilliansért
Aranyért
Ezüstért**
bámulatos árat fizetünk
Braun A. és Tsa
ékszerkészítők
Piac-u. 28. Passage.

**Vásznat,
Szövetet,
Selymet,
Szőrmét,
Bőrt stb.**

8 nap alatt német anylin festékek legtartósabbban és legszebben bármilyen színre fest a közkedvelt

„KÖZPONTI“
kolmatos és vegytisztító Intézet
Varga-u. 1. szám, Iparbank-épület
Menekülteknek árkedvezmény!!

**Gyertya
Kocsikenőcs
Terpentin
Lenolajkence
Horganyfehér
Litophon** és minden egyéb festék-, fűszer- és gyarmatáru beszerezhető

Adorján Jenő és Tsa
fűszer- és gyarmatáru nagykereskedő cégül,
Piac-u. 83. sz. az udvarban.

**Törley- és Palugyay-
féle pezsgők,
Legkiválóbb csemege-
borok,
Ostsee, göngyölt cse-
mege-halok,
Oroszhalak, heringek,
valódi hollandi kö-
vér pácolt halak leg-
jobb minőségben be-
szerezhetők**

Ullmann Salamon
Kereskedelmi
Részvénytársaság
fűszer- és csemege osztályán
Piac-utca 69.
Vármegyeházával szemben.

Fűszer és gyarmatáru nagykereskedésének

dusan sortirozott raktárát
ajánlja n. b. vevői figyel-
mébe jutányos árak és
pontos kiszolgálás mellett

Ullmann Salamon
Kereskedelmi Részvénytársaság
Piac-utca 69.
Vármegyeházával szemben.

M É S Z

fával égetett elsőrendű mi-
nőség, fedéleserép és
cement legolcsóbban be-
szerezhető

WEISZ-nál
Bocska-tér 2. DMKE vel szemben

**ÉDES NEMES PAPRIKA,
128° zsirszóda,**
Japán rizs, bors, KOCSI-
KENŐCS és mindenféle fűszer-
és gyarmatáru legjutányosabb
árakban beszerezhetők

Friedmann és Asztalos
fűszernagykereskedőnél
Széchenyi-utca 6. szám.

ÖNNEK IS VAN EGY FOLYÓJA

Próbálja meg **EXOL** peccsét és lőt-
eltávolítási szert!
Az eredmény biztos! Minden
háztartásban nélkülözhetetlen!
Mindenképp kapható. Debreceni főterakata, Gyógyáru
Kereskedelmi r.-i.-nál. Készíti a HUNNIA gyógyszer-
tár Budapesti, Erzsébet-körút 56.

Cigarettafüvelkek és papírok
bármely minőségben és mennyiségben
kaphatók

FRANKL REZŐ Budapest, VI., Hajós-u. 20.
Kérjen mintázott árajánlatot!!

**Zsindely fedéllemez,
Porlandcement**
kapható
MEZŐ ÁRMIN fatelepen,
Vesszőlány-tér 6. Beria malom mellett.

APRÓ HIRDETÉSEK

Apróhirdetések díja hétköznap 10 szóig 10 korona, minden további szó 1 kor. Vasár- és ünnepnapokon 10 szó K 15-ig, minden további szó K 1-50. Vastag betűkből szedett szavak kétszeresen számítanak.

VÉTEL.

Aranyat,
ezüstöt, briliánsokat leg-
magasabb árban veszek
Schiffmann ékszerész,
Piac-utca 67.

Elsőrendű tűzfát
nagyobb mennyiségben
veszünk. Árajánlatot kér-
jük lapunk kiadóhivatal-
ába beadni.

4 szobás
családi házat megvételre
keresek. Közvetítőt díjaz-
ok. Cim a kiadóhivatal-
ban.

ELADÁS.

Kitűnő minőségű
gyermekharisnyák ol-
csón kaphatók **Dr. He-
gedűsné Gyermek-
divatházában** Simonffy-
utca 2. szám.

Mindentelje
új és használt butorok
legolcsóbban beszerezhe-
tők **Piac-utca 37.** (Kis-
templombazár.)

Eladó
új és használt butorok a
legjobb kivittől a leg-
olcsóbbig. **József királyi**
herceg-utca 20.

Portefele
zárható szalon cimbalom
eladó **Homokkert, Bu-
dos-utca 38.**

Varrógép
jó karban levő jutányos
áron eladó. **Tőcskert,**
Faiskola-u. 7.

**Fűszer-
és csemege üzlet** beren-
dezése üzlet-felosztás
miatt eladó. Cim a ki-
adóban.

25 méter
papír és pamut kelme
egy tételben jutányosan
eladó. Cim megtudható
a kiadóhivatalban.

Tiszta
egész íves makulatura
papír (ujság) kapható
lapunk nyomdájában.

**Ujágymá
Iradai famentes
Simitolt nyaró
Fogalmi**

és **RONGYLEMEZEK** legnagyobb
választékban a napi áron minden-
kor kaphatók

Weinmann Antal
a poprádi és pittleni papírgyárak
bizományi raktárában:

Szeged, Teleki-utca 15.
Mintákat árajánlatot szívesen küldök

Szőnyegot
Perzsát, Szmirnát és minden
más minőségűt **VESEK.**
Meghívásokat méret, ár és mi-
nőség megjelölésével kérek
HADEL Budapest V.
Csanády-u. 21.

Üzleti
berendezés részletben is
egy 99-es National-kassza,
2 és fél m. márvánvpult
jégkűtővel, üresládák és
üvegek eladók. Cim a
kiadóban.

Sötét eszkos nadrág
néhányszor használt na-
gyobb alakra való. 1100
koronáért eladó **Csere-
pes-utca 17. sz., kereszt-
épület.**

Óriási
japán krizantémum
vágva és tövesen kapha-
tó. — Ugyanott egy gaz-
dálkodónak alkalmas té-
li kabát szalonáért is
eladó. **Rákóczi-utca 28.**
szám. Keresztépület.

Férfi ruhák
jókarban levők eladók
Miklós-u. 37. Herczegné.

Fajvizsla
költyköt adok két darab
házőrő komondor kö-
ltykért. **Simonyi-ut 17.**

Eletéltésont
billiárdgolyó, 2 garnitúra,
jutányosan eladó. Cim a
kiadóban.

Zománc-edények
teljesen jókarban levők
eladók **Bika-bérház, II.**
emelet 2.

KERESLET.

Helyi ügynököt
gyakorlattal bírót ke-
res a legelsőbb belé-
pésre **Ullmann Sala-
mon Kereskedelmi**
Részvénytársaság fű-
szer- és gyarmatáru
nagykereskedése.

Házgondnok
vagy házfelügyelő állást
vállalna magántisztviselő.
Megkeresést a kiadóba
kér «Megbízható» jellegre

Péteriál
kenyér-üzletünket olyan-
nak adnánk kezelésre, ki
ott vegyes árut is árusí-
tana. **Korona kenyérgyár**

Házmestert
Piac-utca 10. házhoz ke-
resünk. Jelentkezhetni
Bethlen-utca 23.

Fülöp Nővérek
női divatterme Péterfia
14. Speciálisták angol és
francia kosztümökben és
egyéb különlegességek-
ben. Férfi angol munkás
és tanuló felvétetik. Fi-
nom szövetekben nagy
választék.

Pénztárnokot,
óvadékképes, engre
osztálya részére ke-
res a legelsőbb belé-
pésre **Ullmann Sala-
mon. Kereskedelmi**
Részvénytársaság,
Debreczen.

Izraelita vallásu
gyermek elemi vagy
középiskolai tanulók ok-
tatását elvállalja ellen-
sleges megzárás alatti
területről menekült diák.
Héber olvasás tanítására
is vállalkozik. Cime a
kiadóhivatalban meg-
tudható.

Egész házat
bérlelnék udvarral a vá-
ros belterületén, vagy a
közeli külsőségen azon-
nali vagy későbbi be-
költözésre. Cim megtud-
ható a kiadóhivatalban.

VEGYES.

Plisse-Gouvre
harangszoknyákból is ké-
szít **Farkas Bella, Arany**
János-utca 20.

Jó
házi koszt kapható. Cim
a kiadóba.

Zsidó
egyetemi hallgató, jeles
latinista és matematikus,
gimnazisták korrepetálá-
sát elvállalja. Cim a ki-
adóban.

Plisse-Gouvre
munkák gyorsan, szépen
olcsón készülnék **Péter-
fia-utca 25.**

Urí papi család
teljes ellátásra felvesz
1-2 kisebb iskolai növen-
deket. **Hatvan-utca 1., I.**
em. 8. sz.

Gyermekeket
az iskolaidényi kezdetével
(ritualis kosztolásra) vál-
lakok teljes ellátásra. Leg-
jobb gondozást biztosí-
tok. **Herczegné, Miklós-
utca 37.**

Mindenféle bádogosmunka

ereszcatornák, horgonyozott
vaslemezből üstházak üsttel
napi áron beszerezhetők. Javi-
tasokat elvállal
CZITROM LAJOS
épület és díszműbádogos, Király-utca 2.

Vértessy Testvérek

Hatvan-utca 53. szám.

Autó, szántógép, nyers-
olajmotor, lokomotívok
szakszerű átalakítása. **Szesz-
gyári és malomjavításo-
kat, autogénhegesztése-
ket, két eszközzel.**

Szűrtes kóposztás kádak
borvedrek és mindennemű
faedények kaphatók
PAULÓNÁL
Pesti-utca 2. szám.

Felelős szerkesztő:
Dr. HEGEDŰS LORÁNT.

Kiadó:
HEGEDŰS ÉS SÁNDOR
irodalmi és nyomdai részv.-társ.

Rózsa Áruház Női és leány felöltők,
Debreczen. Alföldi patota. kalapok

Nyomatott Hegedűs és Sándor irodalmi és nyomdai részvénytársaság könyvnyomdájában, Piac-utca 49.